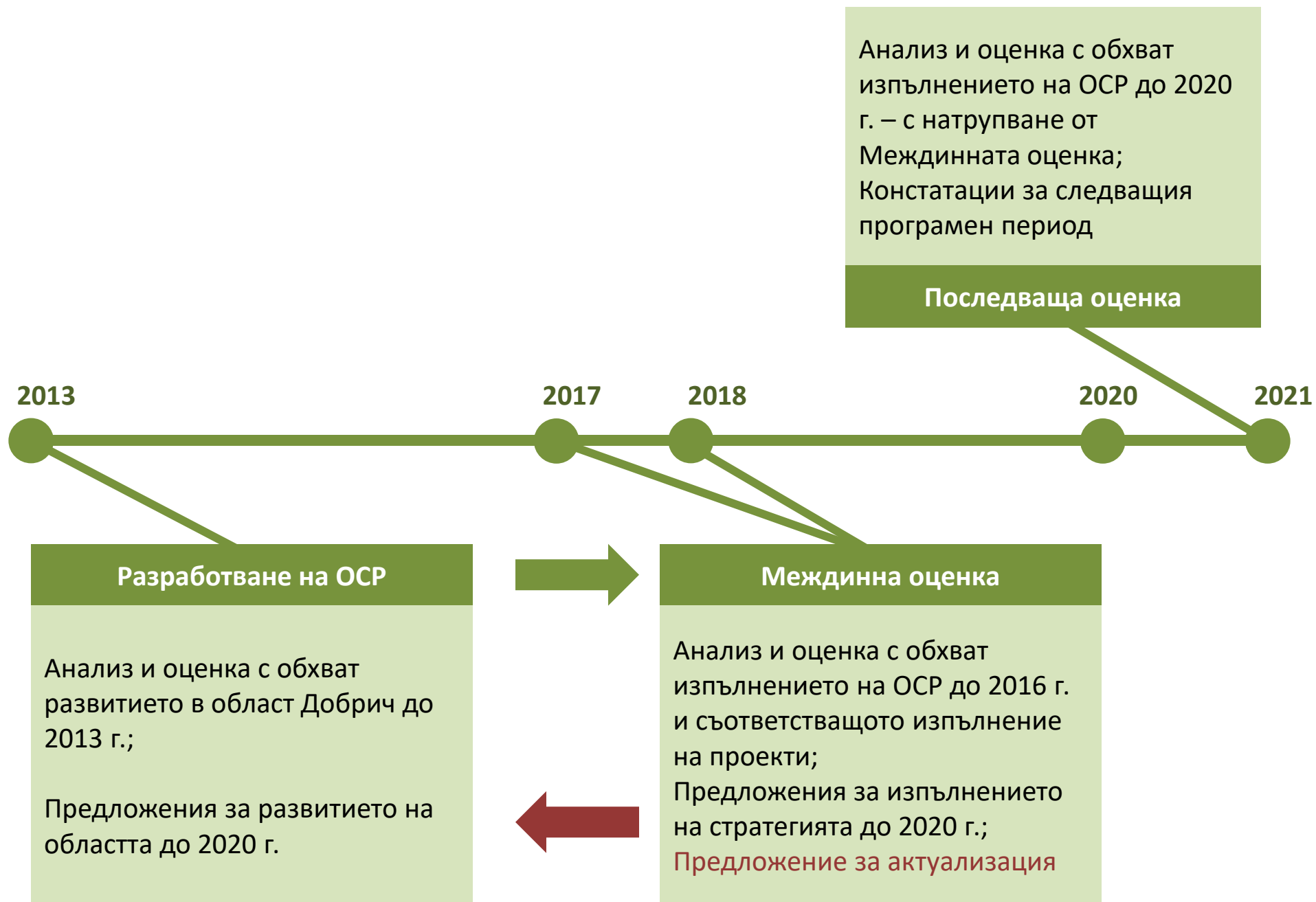

МЕЖДИННА ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЛАСТ ДОБРИЧ

2013

Разработване на ОСР

Анализ и оценка с обхват развитието в област Добрич до 2013 г.;

Предложения за развитието на областта до 2020 г.

2017

2018

Междинна оценка

Анализ и оценка с обхват изпълнението на ОСР до 2016 г. и съответстващото изпълнение на проекти;

Предложения за изпълнението на стратегията до 2020 г.;

Предложение за актуализация

2020

2021

Анализ и оценка с обхват изпълнението на ОСР до 2020 г. – с натрупване от Междинната оценка; Констатации за следващия програмен период

Последваща оценка

СЪДЪРЖАНИЕ

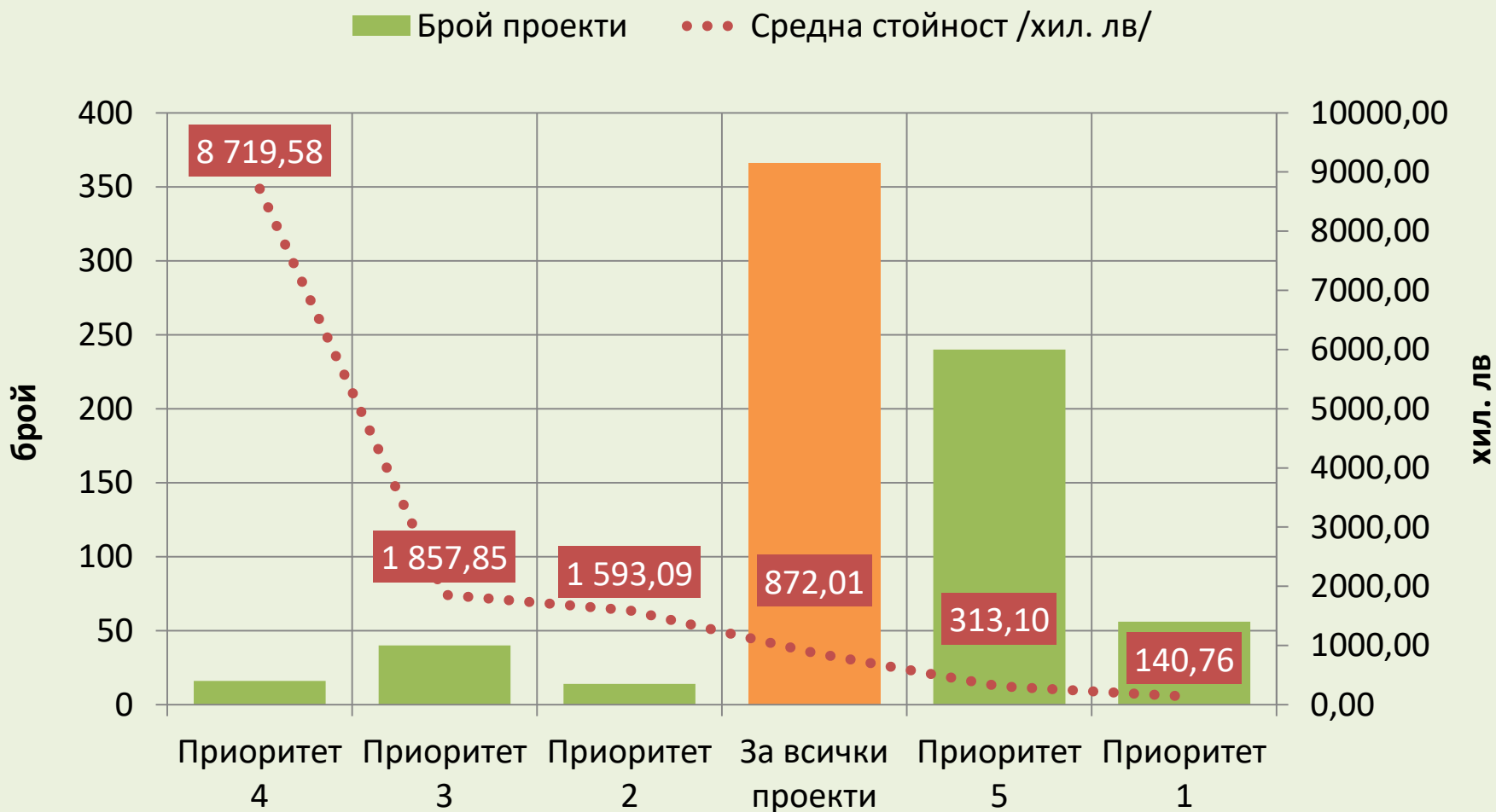
МЕЖДИННА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ 2014-2020 КЪМ 31.12.2016 Г.

- Отчитане на изпълнените проекти;
  - Напредък по изпълнението на целите и приоритетите за развитие на областта през изтеклия период;
  - Актуални стойности на индикаторите;
  - Предприети действия по наблюдението на ОСР и съставните общински планове за развитие;
-

АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

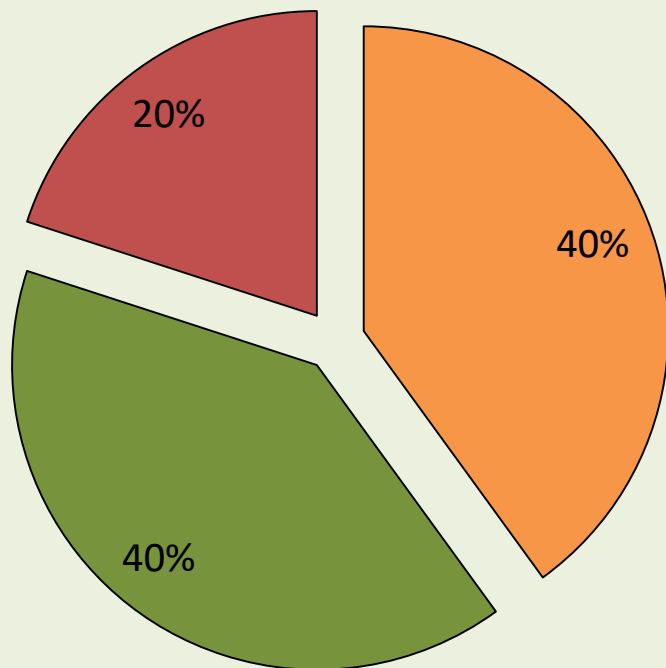
- Целите и приоритетите за развитие на областта за периода 2018-2020;
- Обща оценка на необходимите ресурси за постигане на целите и приоритетите на стратегията;
- Специфични мерки и насоки за развитие;
- Изпълнение и наблюдение на ОСР

ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИТЕ ПРОЕКТИ

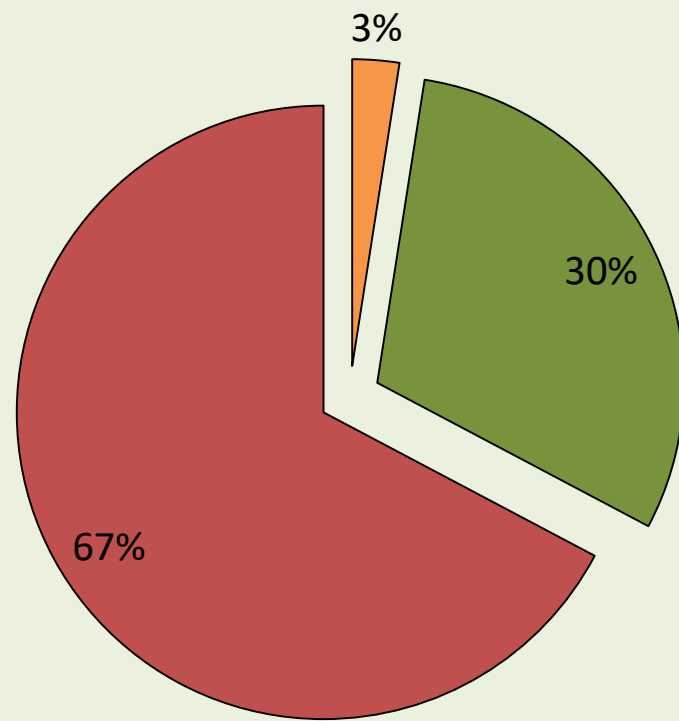

**Общо 366 проекта
с обща стойност от 319 156 050 лв.**

НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

- Стратегическа цел 1
- Стратегическа цел 2
- Стратегическа цел 3

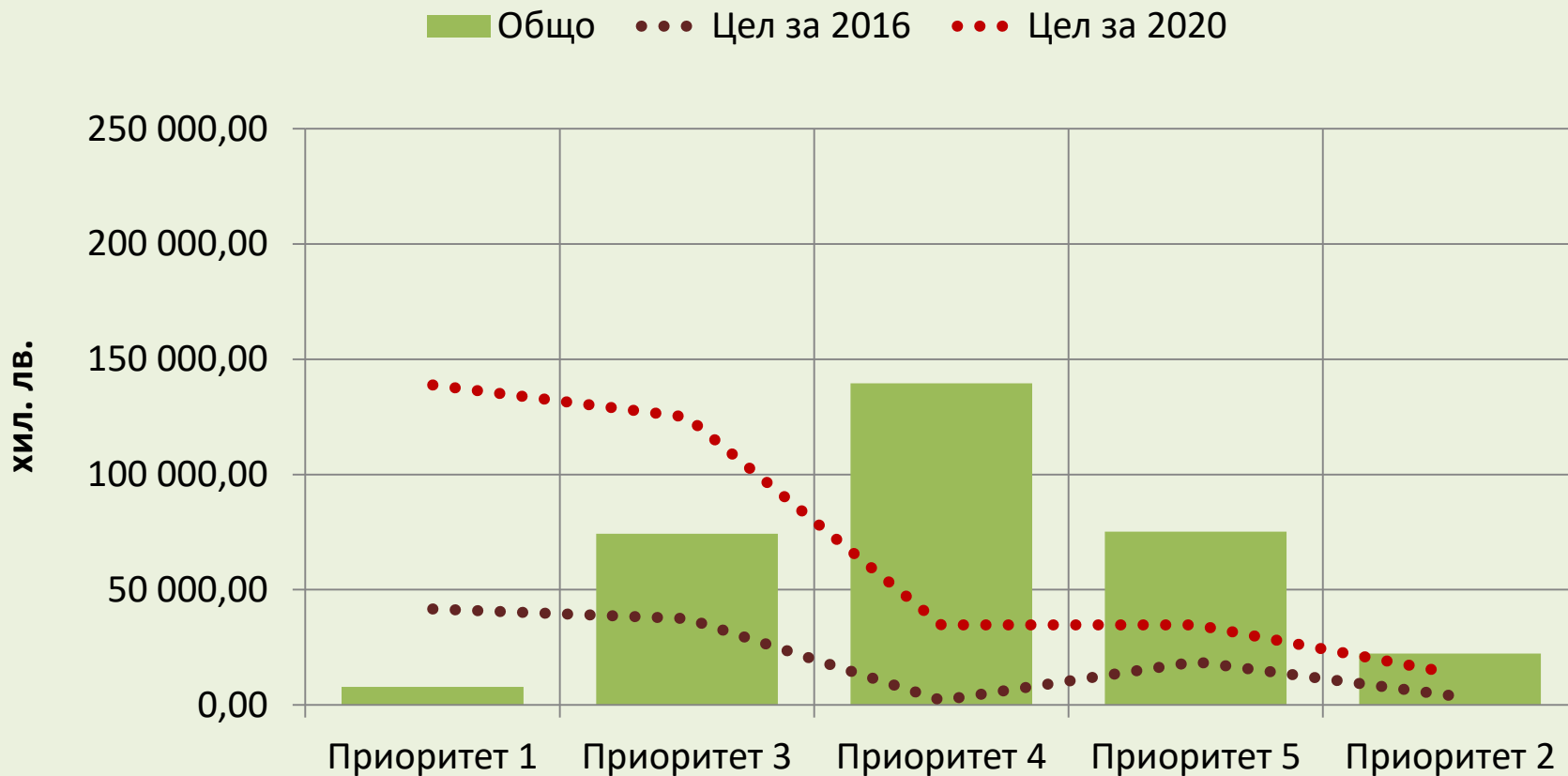
- Стратегическа цел 1
- Стратегическа цел 2
- Стратегическа цел 3

Тежест на планираното за 2016 г. (вляво) и отчетеното за 2016 г. (вдясно) изпълнение на целите на ОСР Добрич

НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

Стратегическа цел/ Приоритетна област	Изпълнени/ текущи проекти /хил. лв/	Цел за 2016 /хил. лв/	Степен на изпълнение спрямо 2016 /%/	Цел за 2020 /хил. лв/	Степен на изпълнение спрямо 2020 /%/
Стратегическа цел 1	7 882,77	41 640,00	18,93	138 800,00	5,68
Приоритет 1	7 882,77	41 640,00	18,93	138 800,00	5,68
Стратегическа цел 2	96 617,22	41 640,00	232,03	138 800,00	69,61
Приоритет 2	22 303,24	4 170,00	534,85	13 900,00	160,45
Приоритет 3	74 313,98	37 470,00	198,33	124 900,00	59,50
Стратегическа цел 3	214 656,07	20 820,00	1 031,01	69 400,00	309,30
Приоритет 4	139 513,20	2 070,00	6 739,77	34 700,00	402,06
Приоритет 5	75 142,86	18 750,00	400,76	34 700,00	216,55
Общо	319 156,05	104 100,00	307	347 000,00	91,98

НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

Отчетлив общ напредък в изпълнението на ОСР, резултат както на броя и размерите на отчетените проекти (вкл. проекти, започнати преди 2014 г. и свързани с голяма проектна активност в края на стария програмен период).

Висока активност на Областна администрация Добрич в изпълнението на проекти за осигуряване на заетост при партньорство с отделните общини на областта.

НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

Приоритет 1

Въпреки големия брой проекти по Стратегическа цел 1/Приоритет 1 „Повишаване на заетостта и доходите чрез подобряване достъпа до пазара на труда“, приоритетът остава с по-малка стойност заради ограничените размери на „меките проекти“.

Приоритетът остава далеч от своите финансови цели заради значително несъответствие между планираното в ОСР Добрич и реално постижимото, както и заради забавянето в ОПНОИР 2014-2020.

Приоритет 2

Приоритет 2. „Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика и подкрепа за малкия и средния бизнес“ отбелязва преизпълнение на междинната си цел за 2016 г. и предсрочно изпълнение на целта за 2020 г. Това е следствие на 14 проекта с висока средна стойност, защитени от бизнеса за финансиране от ОПРКБИ 2007-2013 и ОПИК 2014-2020. Освен положителните общи показатели по приоритета може да се проследи и концентрацията на проектите в община град Добрич.

Приоритет 3

Приоритет 3. „Развитие на устойчиво земеделие и туризъм“ успешно постига заложените средства за периода 2014-2016 г. Крайната финансова цел за 2020 г. е изпълнена на 59,50%. Добрите резултати по приоритета могат да бъдат подкрепени от бъдещи проекти за консервация и реставрация на културни ценности след утвърждаването на финансови посредници и процедура във връзка с ПО „Регионален туризъм“ на ОПРР 2014-2020, както и от нови покани за проектни предложения по ПРСР 2014-2020.

Приоритет 4

Приоритет 4. „Подкрепа за интегрирано развитие на градовете и подобряване качеството на градската среда“ се отличава с най-високите степени на изпълнение до момента. Първо, тук се наблюдава характерното и за други приоритети несъответствие между планираните разчети от ОСР Добрич и съществуващите възможности за проекти (за този приоритет са предвидени общо 34 700 000 лв. за целия програмен период. Същевременно само Инвестиционната програма на град Добрич по ПО1 на ОПРР осигурява и ще осигури над 28 000 000 лв.). Второ, резултатите по приоритета се дължат на договорирания през 2016 г. и текущ проект „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Добрич - фаза 1“ по ОПОС 2014-2020 на стойност 114 901 130 лв.

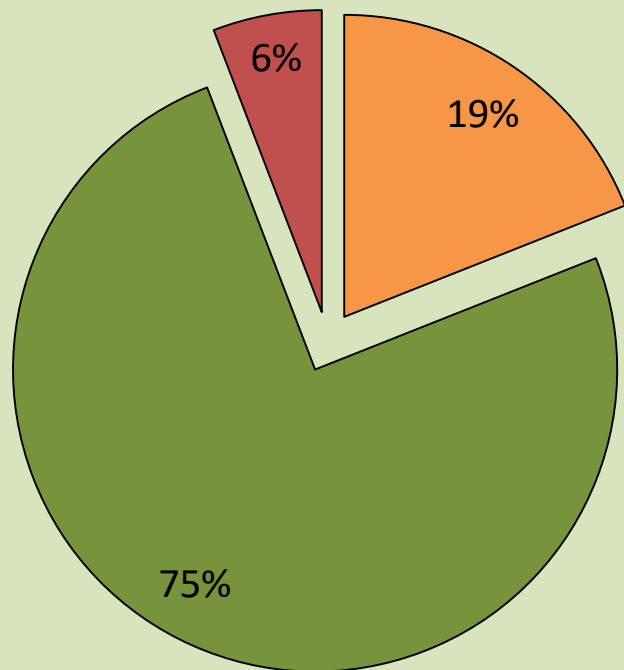
НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ

Приоритет 5

Изпълнените/текущите проекти по Приоритет 5. „Подобряване качеството на живот в селските райони“ остават с ниска средна стойност, което е компенсирано от голяма активност по регулярни ремонтни дейности за различните видове инфраструктури в населените места. С много голяма активност се отличават общините Добричка, Генерал Тошево, Балчик, Крушари и Тервел. Същевременно общини от областта са входирили и очакват оценка на свои проектни предложения по Подмярка 7.2

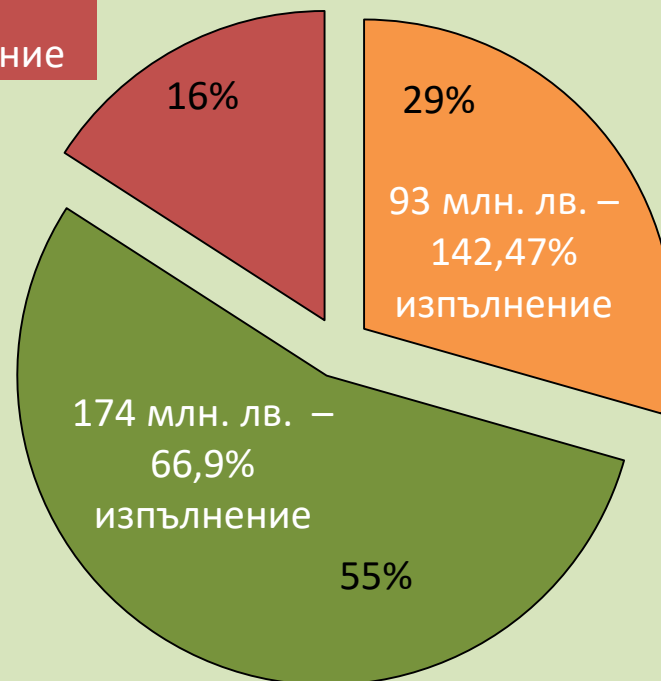
„Подкрепа за инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаб инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и по спестяване на енергия“ по ПРСР 2014-2020, което е предпоставка за нови инвестиции по приоритета.

ИЗПОЛЗВАНИТЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА РЕСУРСИ

50 млн. лв. –
251,11%
преизпълнение

- Общински и централен бюджет
- Фондове на ЕС и други външни източници
- Частни фирми

- Общински и централен бюджет
- Фондове на ЕС и други външни източници
- Частни фирми

Тежест на планираното за 2020 г. (вляво) и отчетеното за 2016 г. (вдясно) изразходване на ресурси

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОСР ДОБРИЧ – ПРИНЦИПИ

- ❑ Допълване на общата структурата от стратегически цели и приоритети с липсващи и необходими компоненти на областното развитие;
- ❑ Приемственост между постигнатите резултати и предстоящото изпълнение на областната стратегия;
- ❑ Подобряване на конкретиката и логическата обвързаност между целите и приоритетите – разгръщане по линията **цели → приоритети → специфични цели → мерки**;
- ❑ Допълване с формулирани мерки за по-лесно и конкретно планиране на необходимите дейности по изпълнението на ОСР Добрич;
- ❑ Коригиране на финансовата прогноза за изпълнение на ОСР на база тенденциите и реалните възможности за привличане на средства по отделните приоритети;
- ❑ Допълване на системата за изпълнение и наблюдение на ОСР, вкл. по отношение на дефинираните индикатори.

ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТТА

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Повишаване потенциала на човешките ресурси и осигуряване на качествени обществени услуги

2. Увеличаване конкурентоспособността на регионалната икономика и развитие на областите за специализация

3. Стимулиране на балансираното териториално развитие и подобряване на екологичните условия

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

1.1. Повишаване на икономическата активност, заетостта и доходите на различните социални групи

2.1. Повишаване капацитета на малкия и средния бизнес и изграждане на иновационен потенциал

3.1. Подкрепа за интегрирано развитие на градовете

1.2. Подобряване на качеството и достъпа до образователните, социалните и здравните услуги

2.2. Развитие на устойчиво земеделие и разнообразен туризъм

3.2. Подобряване на транспортната свързаност и качеството на средата в селата и извънградските територии

1.3. Подобряване на управлението и административното обслужване

ПРИОРИТЕТ 1.1. Повишаване на икономическата активност, заетостта и доходите на различните социални групи

- Мярка 1.1.1.1. Осигуряване на инициативи за заетост, вкл. на икономически неактивни лица, младежи и групи в социална изолация;
- Мярка 1.1.1.2. Прилагане на разнообразни инструменти за изграждане на кадрови потенциал чрез програми за квалификация и преквалификация, чиракуване и стажуване;
- Мярка 1.1.1.3. Насърчаване на предприемачеството за откриването на нови работни места и самостоятелна заетост.

ПРИОРИТЕТ 1.2. Подобряване на качеството и достъпа до образователните, социалните и здравните услуги

- Мярка 1.2.1.1. Подобряване и актуализиране на учебните програми и подсилване на връзката образование – бизнес;
- Мярка 1.2.1.2. Интегриране в образователната система на деца и ученици от групите в неравностойно положение;
- Мярка 1.2.2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни услуги;
- Мярка 1.2.2.2. Осигуряване на липсващи социални услуги и разширяване капацитета на съществуващите с оглед на потребностите на хората в неравностойно положение;
- Мярка 1.2.2.3. Интеграция на ромското население и на други групи в социална изолация.

ПРИОРИТЕТ 1.3. Подобряване на управлението и административното обслужване

- Мярка 1.3.1.1. Обучения и развитие на уменията за изработване и управление на стратегически документи и проекти, вкл. със средствата от Структурните фондове на ЕС на областно и общинско ниво;
- Мярка 1.3.1.2. Развитие на електронното управление и услуги в областната и общинските администрации;
- Мярка 1.3.1.3. Развитие на териториалното сътрудничество за изпълнение на партньорски проекти и предоставяне на услуги от областната и общинските администрации;

ПРИОРИТЕТ 2.1. Повишаване капацитета на малкия и средния бизнес и изграждане на научноизследователски и иновационен потенциал

- Набор от взаимосвързани мерки към приоритетните области за интелигентна специализация в област Добрич;***
- Мярка 2.1.2.1. Технологично обновяване и усъвършенстване на производствения капацитет и ресурсната ефективност в МСП;
- Мярка 2.1.2.2. Обновяване на съществуващите и изграждане на нови функционални зони за индустрия и логистика, осигурени с качествени технически инфраструктури, транспортна свързаност и достъпност;
- Мярка 2.1.2.3. Предоставяне на ефективни административни, информационни и консултантски услуги за бизнеса;

Потенциали в рамките на областите за интелигентна специализация в област Добрич

Тематични области според ИСИС	Конкретни приоритетни области за интелигентна специализация	Висши училища и научни центрове	Професионално образование	Ключови инвестиции след 2012 г.
Индустрия за здравословен живот и биотехнологии	Производство на хранителни продукти и напитки, вкл. млечни продукти, преработка на зърнени култури, преработка на плодове и зеленчуци, производство на семена	Добруджанския земеделски институт Добруджански технологичен колеж - Добрич, към Технически университет – Варна; Колеж в гр. Добрич към Шуменски университет „Еп.К.Преславски“;	Професионална гимназия по аграрно стопанство – гр. Добрич Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост – гр. Добрич Професионална гимназия по земеделие „Тодор Рачински“ – гр. Ген. Тошево	Нов завод за производство на фуражи край град Добрич (Сертификат клас "B", номер №СИВ-1/05.10.2015г.); Модерен аграрен комплекс за научни експерименти, обучение на кадри и повишаване на квалификацията в с. Петлешково, община Генерал Тошево (Сертификат клас "B", номер №В-0001/17.07.2017г.)

Потенциали в рамките на областите за интелигентна специализация в област Добрич

Тематични области според ИСИС	Конкретни приоритетни области за интелигентна специализация	Висши училища и научни центрове	Професионално образование	Ключови инвестиции след 2012 г.
<p>Индустрия за здравословен живот и биотехнологии</p>	<p>Производство на био-продукти, вкл. етерични масла</p>	<p>Аграрният научно-индустриален парк „Добруджа“ (АНИП – „Добруджа“);</p> <p>Добруджански технологичен колеж - Добрич, към Технически университет – Варна;</p> <p>Колеж в гр. Добрич към Шуменски университет „Еп.К.Преславски“;</p>	<p>Професионална гимназия по аграрно стопанство – гр. Добрич</p> <p>Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост – гр. Добрич</p> <p>Професионална гимназия по земеделие „Тодор Рачински“ – гр. Ген. Тошево</p>	<p>Дестилерия за лавандула и тревни култури в индустриалната зона на град Добрич;</p> <p>Модерен аграрен комплекс за научни експерименти, изследвания, сертифициране, обучение на кадри и повишаване на квалификацията в с. Петлешково, община Генерал Тошево</p>

Потенциали в рамките на областите за интелигентна специализация в област Добрич

Тематични области според ИСИС	Конкретни приоритетни области за интелигентна специализация	Висши училища и научни центрове	Професионално образование	Ключови инвестиции след 2012 г.
Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии	Развитие на рекреативни индустрии, вкл. туризъм, създаване и маркетинг на туристически, в т.ч. културно-туристически продукти, хотелиерство и ресторантьорство	Висше училище по мениджмънт (Varna University of Management);	Професионална гимназия по туризъм „Пейо Крачолов Яворов“ – гр. Добрич	Ваканционно селище "Бялата лагуна"

ПРИОРИТЕТ 2.2. Развитие на устойчиво земеделие и разнообразен туризъм

- Мярка 2.2.1.1. Модернизиране на селското стопанство, развитие на поливно земеделие и стимулиране на производства със селскостопански суровини;
- Мярка 2.2.1.2. Ефективно използване на местния потенциал и диверсификация на икономиката в по-малките населени места;
- Мярка 2.2.1.3. Изграждане на модерни тържища за продажба на обработена и необработена селскостопанска продукция;

ПРИОРИТЕТ 2.2. Развитие на устойчиво земеделие и разнообразен туризъм

- Мярка 2.2.2.1. Социализиране, съвременна изява и популяризиране на културното наследство на областта;
- Мярка 2.2.2.2. Разработване на комплексни регионални туристически продукти и маршрути, включващи едновременно и природните и културните ресурси на областта;
- Мярка 2.2.2.3. Координация между администрации и фирми в туристическия бранш за по-ефективен маркетинг, реклама и създаване на регионални туристически продукти

ПРИОРИТЕТ 3.1. Подкрепа за интегрирано развитие на градовете

- Мярка 3.1.1.1. Създаване на териториално-устройствена основа на градските територии;
- Мярка 3.1.1.2. Повишаване на енергийната ефективност на многофамилни жилищни и на административни сгради;
- Мярка 3.1.1.3. Възстановяване и обновяване на уличните мрежи и публичните пространства в градските територии, вкл. жилищните територии;
- Мярка 3.1.1.4. Възстановяване, обновяване и доизграждане на водоснабдителната и канализационната инфраструктури;

ПРИОРИТЕТ 3.1. Подкрепа за интегрирано развитие на градовете

- Мярка 3.1.1.1. Създаване на териториално-устройствена основа на градските територии;
- Мярка 3.1.1.2. Повишаване на енергийната ефективност на многофамилни жилищни и на административни сгради;
- Мярка 3.1.1.3. Възстановяване и обновяване на уличните мрежи и публичните пространства в градските територии, вкл. жилищните територии;
- Мярка 3.1.1.4. Възстановяване, обновяване и доизграждане на водоснабдителната и канализационната инфраструктури;

ПРИОРИТЕТ 3.1. Подкрепа за интегрирано развитие на градовете

- Мярка 3.1.2.1. Ремонт и оборудване на училища и детски градини;
- Мярка 3.1.2.2. Ремонт и оборудване на обекти от културната и спортната инфраструктура;
- Мярка 3.1.2.3. Ремонт и оборудване на обекти от социалната и здравната инфраструктура;

ПРИОРИТЕТ 3.2. Подобряване на транспортната свързаност и качеството на средата в селата и извънградските територии

- Мярка 3.2.1.1. Подобряване на транспортната свързаност и времето за достъп до публични услуги чрез обновяване на пътната инфраструктура с регионално и местно значение;
- Мярка 3.2.1.2. Подобряване на водоснабдителната и канализационната инфраструктури в селата;
- Мярка 3.2.1.3. Осигуряване на широколентов достъп и преодоляване на „цифровата изолация” в слабо населените периферни райони.

ПРИОРИТЕТ 3.2. Подобряване на транспортната свързаност и качеството на средата в селата и извънградските територии

- Мярка 3.2.2.1. Укрепване на селата чрез подобряване на средата за обитаване и повишаване качеството на публичните пространства;
- Мярка 3.2.2.2. Доизграждане и обновяване на образователна, здравна, социална, културна, спортна и техническа инфраструктура в населените места от селските райони;
- Мярка 3.1.2.3. Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради и прилагане на възобновяеми енергийни източници.

ПРИОРИТЕТ 3.2. Подобряване на транспортната свързаност и качеството на средата в селата и извънградските територии

- Мярка 3.2.3.1. Създаване на система за екологичен мониторинг, опазване и възстановяване на екологичното равновесие;
- Мярка 3.2.3.2. Доизграждане на системите за управление на отпадъците, вкл. депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и промишлени отпадъци при рекултивация на замърсени територии;
- Мярка 3.2.3.3. Превенция на природни и технологични рискове на територията на областта.

ОБЩА ОЦЕНКА НА НЕОБХОДИМИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

Приоритетна област	Общински бюджети	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Други източници	Частни фирми	Общо
Приоритет 1.1	500,00	3 000,00	4 000,00	0,00	0,00	7 500,00
Приоритет 1.2	400,00	2 000,00	5 000,00	1 200,00	0,00	8 600,00
Приоритет 1.3	300,00	300,00	800,00	0,00	0,00	1 400,00
Приоритет 2.1	50,00	1 500,00	10 000,00	11 000,00	0,00	22 550,00
Приоритет 2.2	1 500,00	1 500,00	20 000,00	1 200,00	30 000,00	54 200,00
Приоритет 3.1	10 000,00	17 000,00	55 000,00	0,00	0,00	82 000,00
Приоритет 3.2	8 000,00	14 000,00	25 000,00	0,00	0,00	47 000,00
За всички проекти	20 750,00	39 300,00	119 800,00	13 400,00	30 000,00	223 250,00

СПЕЦИФИЧНИ МЕРКИ И НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ

РАЙОНИ ЗА ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ПОДКРЕПА

- Набор от мерки за изпълнение;
- Приоритизирани проекти;
- Насоки за дефиниране на проекти.

ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

- Направления за развитие на партньорства и сътрудничество;
- Териториални нива.

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

- Общи насоки и препоръки.

ИЗПЪЛНЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ОСР ДОБРИЧ

- Изготвяне на годишни планове за изпълнение на ОСР в координация с отделните общински администрации. Дефиниране на проекти с Бенефициент Областна администрация Добрич и междуобщински партньорски проекти на годишна основа;
- Утвърждаване на единни стандарти за отчитане на проекти и индикатори с принос към ОСР от страна на отделните общински администрации;
- Изготвяне на консолидирани годишни доклади за изпълнението на ОСР от страна на областна администрация и на база на единните стандарти за отчетност от страна на общините;
- Провеждане на регулярни и ефективни заседания на Областния съвет за развитие с равностойно представителство на осемте общини за обсъждане, допълване и утвърждаване на годишните планове и отчети за изпълнението на ОСР

ИЗПЪЛНЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ОСР ДОБРИЧ

Примерни стандарти за отчитане на проекти с принос към ОСР от страна на общинските администрации:

Проект	Принос към Специфична цел	Бюджет /хил. лв./	Източник на финансиране	Бенефициент Партньор	Период на изпълнение		
					18	19	20
Проект 1							
Проект 2							
...							

Проект	Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Други източници	Частни фондове, фирми	Общо
Проект 1						
Проект 2						